

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 102

Persian (M A)

Topic: Sistan City

اولین فرمانروای معروف ایرانی این سرزمین بعد از اسلام، «یعقوب لیث» صفاری بود. همچنین یعقوب لیث صفاری پس از شکست اعراب، زبان فارسی را به عنوان زبان رسمی کشور اعلام کرد بعد از صفاریان، سامانیان، غزنویان و سلجوقیان نیز هر یک، مدتی در این سرزمین فرمان رانده‌اند. سرزمین سیستان دارای مکان‌های باستانی و دیدنی فراوانیست مانند کوه خواجه که نام دیگر آن به زبان پهلوی (اوشیدا) است و به معنای کوه ابدی است. این کوه تنها بلندی دشت سیستان است و مورد تقدس زرتشتیان هم قرار دارد زیرا آنان بر این باورند که پیامبر دین زرتشت از آنجا ظهور می‌کند. در کوه خواجه آثاری از سلسله‌های اشکانیان، ساسانیان و حکومت‌های اسلامی بعد از آن‌ها برجا مانده‌است.

سیستان سرزمینی بوده که زمین آن شوره و ریگ بود و هوای آن گرم است در آنجا درخت خرما هم یافت می‌شد در سیستان برف نمی‌بارید این منطقه کوه‌های زیادی ندارد و نزدیک‌ترین کوه به این ناحیه، کوه‌های فَره است، در سیستان معمولاً بادهای شدید و مداوم می‌وزید به همین دلیل آسیاب‌های بادی (آسباد) در این منطقه فروان است و از این

آسبادهای برای آرد کردن گندم استفاده می‌شده، و اولین شهر در جهان بود که از آسباد استفاده می‌کردند.

در قدیم به سیستان رام شهر می‌گفتند که بین کرمان و سیستان نزدیک دارک و مقابل راشک قرار داشت. می‌گویند رود سیستان در آنجا جریان داشته‌است و به علت شکافی از رودخانه هیل مند یا هیرمند بریده شده و آب آن کم شده و مردم آنجا را ترک کردند و زرنج را ساختند. به دلیل وزش بادهای شدید دور تا دور شهر را خندقی و دیواری به وسیله خاشاک ایجاد می‌کردند و در این دیوار حفره‌هایی ایجاد می‌کردند که باد از آن‌ها عبور کنند.

مردم استان سیستان و بلوچستان از قومیت‌های سیستانی و بلوچ می‌باشند. سیستانی‌ها به زبان فارسی با لهجه سیستانی حرف می‌زنند و عموماً پیرو دین اسلام و مذهب تشیع می‌باشند و بلوچ‌ها به زبان بلوچی صحبت می‌کنند و پیرو اسلام و مذهب تسنن می‌باشند. سیستان شامل زابل و هامون و هیرمند و نیمروز و زهک است که البته بخش بزرگ سیستان قدیم در افغانستان بوده که هم‌اکنون جز خاک افغانستان می‌باشد. شهرستان‌های زاهدان، خاش و میرجاوه نیز جزو مناطق سرحد امروزی می‌باشند و مکران دربرگیرنده بقیه شهرها از سراوان ایرانشهر تا چابهار می‌باشد، البته بخش بزرگی از سیستان و بلوچستان بر اساس قرارداد گلدمید از ایران جدا شد و تا مدت‌ها به نام بلوچستان انگلیس شناخته می‌شد، ولی در حال حاضر تحت عنوان ایالت بلوچستان بخشی از پاکستان است. گویش سیستانی یکی از گویش‌های مهم زبان فارسی است که مردم سیستان بدان تکلم می‌کنند. این گویش هم‌اکنون به صورت عمده در منطقه زاهدان، زهک، هیرمند، نیمروز، زابل ایران، نیمروز و فراه، زابل، قندهار، هرات، افغانستان، و دشت گرگان. خراسان جنوبی و خراسان رضوی جاری می‌باشد.